

# Acció Valenciana

Un poble enèrgic, que alena en sa llengua, en ses aspiracions i per consegüent també en sos interessos materials, sempre s'esforçarà en recórrer sa autonomia nacional, perquè ella sola és la que garantix l'originalitat de la seua civilització.

Ferràn August Bebel.

Boletí quinzenal • Orgue d'ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA • Redacció i Administració: Jorge Juan, 13

Preus de Subscripció: simpatizant, 3 pessetes a l'any; actiu, 1 pesseta al mes; protector, 2 pessetes al mes.

ANY I - N.º 6

VALENCIA 1 JULIOL 1930

10 CÈNTIMS

## EDITORIALS

### Encara...

Si no fos que ens en hem convençut forçosament, no hauriem cregut mai que una persona tan ponderada com el senyor Jesús Bartrina, catedràtic de la nostra Universitat, pogués escriure un article com el que aparegué el dia de Sant Pere a *El Mercantil Valenciano*, amb el títol de *Lengua y bandera*. Ens ha estranyat molt: ens ha estranyat el to, ens ha estranyat la inoportunitat, ens ha estranyat, en fi—sobretot en un home de ciència com ell—, la inexactitud.

No valdria la pena de comentar-lo. Però convé que fixem unes posicions, en reacció, per oposar-les a les teories del senyor Bartrina. A això van encaminades les nostres paraules.

Respecte la bandera, poca cosa cal dir. La senyera batrada que el rei Jaume ens dugué és objecte, ara, d'un culte merescudíssim. Amb ella vingueren l'alliberació de les nostres terres del poder islàmic i els furs que presidiren la nostra vida medieval, tan rica en llibertats. Amb ella, vençuda per Felip V, es soterraven llibertats i franquícies. Just és que a present, en temps de tendències liberals, hom veja en la nostra bandera el símbol d'uns desigs i d'unes esperances.

Quant a la llengua, el senyor Bartrina no sap ben bé a què es refereix. Parla d'el *dialecto*, la *parla regional*, el *habla valenciana*, el *lemosín* (¿ignora, potser, que Menéndez Pelayo nomenava *majaderos* als que, en el seu temps, no sabien exactament què vol dir *lemosín*?), etc. Engega una sèrie de tòpics sobre la tendència moderna a la formació de grans nacionalitats (¿ens en vol citar algún exemple, senyor Bartrina?; nosaltres veiem que després de la gran guerra—cosa moderna, completament—resurgien una sèrie de petites nacionalitats, la qual cosa és el contrari del que vostè diu); al costat d'aquesta teoria de les grans nacionalitats surt la de les grans llengües: el món va a l'eliminació de les llengües petites i a la consolidació de les grans. Històricament, això, tampoc hem sabut veure que fos veritat: els filòlegs ens parlen de la unitat de procedència de totes les llengües existents avui pel món (és a dir, del pas de una sola llengua a moltes llengües); tothom sap que del llatí han eixit moltes noves parles: italiana, francesa, romanesa, espanyola, portuguesa, provençal, catalana, romanxè...; els savis que es dediquen a estudiar l'espanyol d'Amèrica estan conformes en què d'ací a al-

gún temps s'haurà consolidat el fraccionament que ja ha començat en certes regions, ço és, que la llengua avui *hablada por más de cien millones de hombres, en más de veinte naciones*, haurà desaparegut per deixar pas a una sèrie de nous idiomes. Tot això, naturalment, no està d'acord amb el senyor Bartrina, però és la pura veritat.

Si els valencians hem de parlar o no la nostra llengua, és cosa certament opinable. Però la raó natural aconsella que hi parlem, que hi escrivim, que hi fem ciència i que la posem tan alt com poguem. Ens podran oferir totes les gales que *vullguen* d'una altra llengua, ens podran temptar amb el futur—clarament enlluernador—de la parla anglesa, però nosaltres ens quedarem amb la nostra, perquè és la nostra. Egoisme? Potser sí; però ben humana. I que a tot arreu té un nom: patriotisme.

Hem dit que hi ha una raó natural que ens aconsella d'emprar la nostra llengua. Hi ha, altrament, una raó pràctica: el propi idioma, ben sabut, és la clau per aprendre'n d'altres. Si posseïssim l'escola *valenciana*, en valencià, els nostres xiquets apendrien més castellà i estarien ben preparats per estudiar les parles estrangeres. El bilingüisme en l'ensenyament, porta a la desconexió de les matèries ensenyades i de les dues llengües que sembla que haurien de saber. I sobre això hauriem de reflexionar molt.

De segur que totes aquestes coses no se li acudirien mai al senyor Bartrina. Ell està aferrat a unes teories que creu modernes i que fa anys que ja han passat de moda. El veritable modernisme es troba en el respecte en tot el que subsisteix, però no un respecte passiu, de vitrina—que sols serveix per a les senyores—sinó una activitat amorosa, com la que tingué Suïssa, espill de nacionalitats—de grans nacionalitats—per a la petita llengua romanxè, no parlada per gaire més enllà d'uns milers de persones, que en lloc d'ésser soterrada fou convertida en llengua oficial, al costat de les grans llengües francesa, alemanya i italiana.

Una petita nota, abans d'acabar, sobre l'extensió i origen de la nostra llengua. El senyor Bartrina, fent-li una gran concessió, creu que arriba a ésser parlada—millor, *entendida*—*por un millón escaso de personas, en una estrecha zona del litoral levantino, menos de la mitad del reino de su nombre*. I també la suposa *nacida en estos campos del trabajo, de las flores y de la risa*. Quina precisió científica! I per arribar a aquesta conclusió, els nostres historiadors ens han dit que el rei Jau-

me, en cristianitzar València, li aportà la bandera i la llengua catalanes i li donà l'esperit de llibertat que niava a Catalunya; perquè un senyor aprofitara així llurs ensenyaments, els filòlegs han donat a la nostra parla uns sis milions de conreadors; perquè un senyor fes així l'ignorant, els grups occitans han estudiat d'adaptar la nostra ortografia a llurs parlars per donar un contingent de *quinze millions* de lectors a les publicacions occitanes!

Certament, no comprenem a on va el senyor Bartrina. Si desconeix la nostra literatura, tan puixant ja a Barcelona i ben florent a València, no comprenem què li pot fer por. La gent valenciana encara no és allà on deu ésser. Però creiem que hi arribarà. I unes quantes prèdiques com les del senyor Bartrina seran el millor estimul. Perquè, en veritat, no hi ha dubte. Entre el castellà del senyor Bartrina, tan *dialectalment* valencià, malgrat els seus *floreos*, i el parlar propi, no ben polít, però sincer, tothom es quedarà—sense que això signifiqui menyspreu per ningú—amb la llengua valenciana.

I aquesta és—i ho remarcuem perquè s'hi fixi el senyor Bartrina—la solució més moderna.

## Blasó

No participem de la idollatria—prou general—pels himnes, banderes i escuts. Els considerem com a etiquetes—*trade mark*—i malgrat llur simbolisme els trovem sempre materials. Però de vegades l'insolència impossibilita l'indiferència i ço ens ocorre amb el blasó de la monarquia espanyola. Com sabeu ara ja es distingeix entre la nació i el príncep i llurs distintes soberanies son representades per dos escuts distincts i en Espanya també ne tenim dos. El dels reis es un conglomerat de les armes de tots els països que estigueren sota les espases de llurs soldats, però aquest apenes ens interessa. L'altre, el del Estat—que s'anomena espanyol—te dos models. La ú respón a la tendència—tan estessa—de considerar espanyol=castellà, i aixís com trovem una *lengua oficial* i un *derecho común*, també ne trovem un escut que es el del antic reyalme de Castella amartelat amb dos lleons i dos castells amb una novetat—imprescindible—les tres flors de lliri dinàstiques. La tendència moderadora va inventar un altre més armònic substituint el lleó i el castell dels quartells inferiors per les quatre barres i per les cadenes. Però ¿acàs cregueu que es aques-

# Les Lletres

ta darrera forma la prevalida? Puix hem vist desfilar un regiment i a la bandera duia l'escut centralista, hem rebut uns documents de Govern civil segellats amb el mateix blasó, ens han mostrat la insígnia de la *Juventut Monàrquica* i amb les mateixes armes, i també hem esguardat a un retrat de *don Alfonso de Borbón*—que parlarà cinc o sis idiomes estrangers però tan sols ú dels quatre que par-

lem en els seus reyalmes—i du al pit en una de les polques condecoratives—¿cóm no?—l'escut de Castella.

¿Comentaris? No volem—no podríem—fer-ne per la nostra banda. Els deixem a càrrec del lector. Sols li hem de remarcar el fet de que al monument *nacional* al gloriós Cervantes, allí si que han ficat les quatre barres i adhuc les cadenes.

l'indiferentisme, a l'incultura, a l'intransigència i, usant de frase apareguda a la cultíssima revista *Taula* fa algún temps, a la *tiranía de l'ignorància*. Les llengües, les literatures, la història i l'art dels pobles, per endarrerits que hagen estat en alguna època, no moren ni moriran mentres hi haja qui siga prou cult i prou dotat per a estudiar-les. Quan oïm el contrari, cregam fermament que l'ignorància i l'incultura s'han cobert amb pell d'ovella però que dins seu hi ha tota la fòbia del llop i tota la pèrdua mental que malament justifica el seu rebuig d'aquestes coses de l'esperit.

Cal afirmar i cal enfortir a hores d'ara la cultura pròpia; es precis conrear-la dins lo seu enquadrament i en la seua filiació i genealogia en l'ample marc de les terres catalano-aragoneses i en lo riquíssim món de les valors hispàniques, però per damunt de tot hi ha que recomanar, i treballar per a aconseguir-lo, aquest do de la continuïtat.

F. MATEU I LLOPIS.

Juny, 30.

REVISAT PER LA CENSURA

## El do de la continuïtat

Les proves i les mostres de perseverança son les que enfortixen l'esperit; res hi ha, contràriament, que tant deixe a l'ànima sense conort, com una acció interrompuda, a trossos i sense unitat possible. Be es deuria tindre açò sempre al davant si és que volem posseir alguna fe en l'esdevenidor i per açò mateix cal en gran manera recomanar a tots aquells que des d'algún indret espiritual es preocupen de les coses pertocants a la formació pròpia de València, el conreu d'aquest do de la continuïtat, del qual tant manquen les coses de la cultura de tota la nostra terra i les de la seua personalitat i válua per no tindre molt en compte la presentació integral i sencera de tota la seua vida. I dona angunia i turmen al còr ben nodrit de sentiments, vore a les joventuts sense horitzó i, més encara, no trobar en elles les ratlles paleses i manifestes d'una orientació ben adreçada i rectilínia. Però no és prou tindre aquest horitzó obert i aquesta adreça ben dibuixada mentres no es compte amb un ferm propòsit de continuïtat i perseverança, ja que les freqüents flamerades que en sò de projectes, programes i propòsits ixen tan assovint en moltes de les activitats nostres, no donen—o no deuen donar—altra cosa que desconfiança i desconort, si no van ben nodrides de seny i de ferma valença que puguen amostrar-nos que no son purnes del moment sino llumenaries de l'acció continuada i perseverant. Per çò, diem, cap do és tan urgent enfonsar be dins els pits de tots aquells que a les activitats de millorar i enlairar la cultura del nostre poble es dediquen, que aquest de la continuïtat, sense el qual vorem de nou reduïdes a esberles les més grandioses i afalagadores promeses que puguen fer-nos inyorar els temps esplendents de tota la terra valenciana.

Hui, com sempre, el pervindre és dels joves; per açò cal en primer terme recomanar-los aquesta continuïtat en l'acció i que mai dubten en l'esdevenidor si aquest ha estat ben llaurat. L'hora actual de la cultura valenciana és prou afalagadora i somrisent, però no gosariem a dir una paraula sobre el seu futur si al nostre esperit hi haguera quelcom de temença sobre aquesta perseverança i seny. Perquè qualsevol que a l'arxiu de la seua memòria faça alguna recerca tocant açò mateix, pot trobar-se amb resultats els quals no sempre

desitjaria; és, conseqüentment, necessari dedicar-se amb fervor i confiança a l'enlairament cultural de la nostra terra, sense preses ni corregudes però amb insistent metode i sistema. Sols així, creguent amb fe ferma i durable en la realitat d'açò, no temerem cap perill per al noble destí al qual les coses de l'esperit de València tenen dret claríssim i preferent.

El "gutta cavat lapidem" no ha estat passat mai de moda; deu deixar-se a banda a

## Revista de Llibres

### Toponímia valenciana

A sobre de la taula tinc un fullet, que es un bell symptoma, de com el tesó d'un home ha pogut dur i aplicar l'estudi de la nostra terra una ciència tan nova, per tant tan plena de possibles marrades, com aquesta.

No es aquest fullet el primer treball sobre aquests assumptes que en Nicolau Primitiu dona a l'impremta. De temps ja, que en articles a alguns diaris locals, ve ocupant-se de les mateixes qüestions. Ara amb aquest estudi sobre Nàquera (1) ens dona un recull que ha anat sortint en l'acurada revista que tan entusiàsticament du en Jimenez Fayos.

Aquesta mena de estudis, aplicats en aquest cas al millor coneiximent de la significació dels noms de lloc al nostre país, exigeixen dues activitats, que a primera vista no semblen compatibles. Per una banda la recerca de diccionaris i treballs filològics que suministren materials de comparació, d'altra el coneiximent exacte del lloc geogràfic i de la topografia dels seus alentorns per tal d'arribar a la comprensió del significat del toponim.

Nicolau Primitiu ha arribat, amb l'estudi de tants noms, a bastir tot un cos de doctrina del que ens ha fet confidents en llargues converses. I hem d'expressar que ben prompte es decidirà a donar un avanç. No s'ens amaga que una teoria tan dispar de les consagrades, com la que ell pensa sentar, corre el gran perill de ser rebutjada o el que es pitjor de no voler prendre-ho en compte.

(1) Nicolau Primitiu: «De Palentoponímia. Nàquera». Tirada apart de *Cultura Valenciana*. Quaderns I-III de 1929. 22 pàgines.

Però el deure de tot estudiós es donar publicitat al fruit dels seus esforços puix que la sentència definitiva mai a sigut reservada a la generació coetania de un autor.

La personalitat de Nicolau Primitiu, es prou coneguda entre els erudits nostres per a que es fassa necessari insistir en l'interés que tenen aquesta mena de treballs seus. Pocs homes haurà vol nostre país que tinguen un coneiximent més profund que ell, de la nostra geografia i de la nostra prehistòria.

E. G. N.

### Informació valenciana

#### Tres històries cruels...

es el títol de la darrera producció del nostre paísà Ernest Martínez Ferrando, apareguda a la Biblioteca *A tot vent*, de Barcelona. Entre les nombroses recensions fetes a l'entorn d'aquesta obra, quines primícies tingueren lectors de *Taula* el passat mes de març, cal destacar la del sutil crític Carles Riba, al *Mirador* del 19 de juny.

#### Prensa rebuda

Hem rebut *Mirador* l'excel·lent setmanari català qui ha establert canvi amb nosaltres i el quadern número 3 del Boletí de la Societat Castellonenca de Cultura. Son sumari es el següent:

# i l e s A r t s

Architettura e scultura catalana in Campania nel secolo XV: Riccardo Filangieri di Candida; El miracle de Santa Llúcia: Eduard Martínez Ferrando; Poema hivernal: Carles Salvador; Colección de Cartas Pueblas: Padre Ramón de María, C. C.; Viaje a Italia: F. Pérez Dolz; La enseñanza en Castellón de 1374 a 1400: Luis Revest Corzo; De Paleotoponimia. Albalat: Nicolau Primitiu; La Brullera: L. Sales Bolí; Com es podria escriure, l'història de Morella i les aldees: Joan Puig, Pvre.; Gabriel Miró; Notas bibliográficas. Com tots els anteriors, està acuradament presentat i guarnit amb nombroses làmines.

## Taula de Lletres Valencianes

Ha sortit el número corresponent al mes de juny d'aquesta magnífica i ben orientada revista. Son sumari es el següent:

Valencia, Jaume Bofill.—Actualitats 15 B, Max Aub.—L'Arxiu de la Corona d'Aragó, E. M. F.—El moment de les nostres lletres, Adolf Pizcueta.—Primeres impressions, Artur Perucho.—Lo que diu Pompeu Fabra del seu viatge a Valencia, Martí Martell.—Uns altres Jocs Florals.—Teatre modern valencià, Antoni Madroñal i Riera.—Lluent, Bernat Artola.—Notes.—Bibliografia.

## Exposició Novella

A títol d'informació hem de donar compte de l'exposició feta en el mes de juny en una coneguda casa de «autos» del carrer de la Pau, de unes quantes òbres del conegut fotògraf senyor Novella.

Les «òbres»—moltes al *pastís* i alguna al *oli*—podran pareixer a alguns malpensats fotografies il·luminades, sabuda la professió de dit senyor. I açò li perjudica notablement, i bé ho sentim. Es digne de planyer que des de'l punt de vista artístic no trobem apenes adjectius afalagadors per a la seua tècnica e inspiració. També es congratulem del èxit de venda que assolix tots els anys la consabuda exposició Novella. Decididament, el públic es cascun dia més intel·ligent en qüestió d'art.

## Vers la creació d'una Acadèmia de la Llengua

*Va a parlar hui En Lluís Revest i Corzo, jove arxiver castetellonenc, especialitzat en estudis filològics, autor del magnífic llibre La Llengua Valenciana. Notes pel seu estudi i conreu, quinà recensió ja varem donar en ú dels primers números del periòdic. Molt ben orientat, çò qu'ell ens diga ens ha de servir de molt en el camí a seguir per a la depuració i unificació de la llengua.*

## Diu En Lluís Revest i Corzo

—¿...?

De primer la meua actuació, purament d'estudi, tocant a la llengua valenciana, pot resumir-se aleshores d'ara en l'opuscle ja con-

gut de vostés i acollit i estimat per la vostra revista de manera tan amistosa.

—¿...?

Per ço que fa als acadèmics regionals crec que, com d'aigua passada, no val la pena d'ocupar-se'n. La consideració a la persona i als mèrits dels elets no ha sofert gens per la solució donada al problema. La seua estada com acadèmics regionals a la Corporació era ineficax i del tot incongruent.

—¿...?

L'estat actual de la llengua es entre'l poble de franca descomposició; entre'ls lletrats qui se n'ocupen, de completa desorientació; parlant en general, clar es.

—¿...?

¿Solucions? Estudi i treball perseverant, sens afany sens donar per fet allò que no es ni tan sols iniciat. Estudi de la llengua actual; estudi de la llengua clàssica; estudis de Filologia sòlids i ben orientats, estudis literaris

sobre fonaments de roca viva; res de preocupacions per les modes ni de vanitoses exaltacions. Preparació fonda i per col·laboradors la paciència i lo temps.

—¿...?

No valdria hui res d'Acadèmics a Valencia. Los acadèmics ¿on son? Un centre que pretengué fer obra científica hui seria una frontera de paper sens edifici darrere. Com tindrem gent preparada serà l'hora de parlar-ne. I llavors més que acadèmics caldria fer laboratoris. ¿Per qué no demanen vostés que les Cororacions oficials envien joves pensio-nats a l'estranger per fer estudis filològics? I, si això no, aquells de vostés qui senten vocació per eixos estudis facen modestament un seminari de Filologia. En anys passats això era ensomniat: hui en Espanya entre castellà i català hi ha bons llibres i excel·lents revistes per a la iniciació.

M. S. G.

## Ensaigs Valencians

# La llengua valenciana

## III

Localisme, provincianisme, indigenisme, tres aspectes d'una mateixa manifestació de sentimentalisme insuficient.

L'home de hui es troba atret en dues direccions, la sentimental i la intel·lectual; per la primera busca refugi al seu esperit en el gaudi i conreu de la seua peculiaritat lingüística, el darrer tret diferenciador que la standardització creixent de la època no ha arrossegat encara. Per la segona sent a dintre seu l'ambició d'arribar al contrast de tots els esperits, d'incorporar-se les bellesses creades pels cultivadors de totes les peculiaritats.

D'aquestes dues tendències oposades neix un equilibri, i l'home europeu de la post-guerra ha convertit la pròpia llengua, petita o gran per la seua extensió, en vehicle de totes les fonts de l'ànima. Defugint així d'aquella antiga divisió de funcions de les nostres generacions velles que sols veien en la llengua nàdava l'instrument apti per als tipismes i popularismes barroers.

Però, vol dir açò que nosaltres hem de renunciar a aquelles matissacions dialectals que sendeixen més dolces, per més íntimes, les nostres expresions? No, sino tot el contrari! Ara m'en recorde d'aquell francès-suís de Vaud, C. F. Ramus, i de les seues confusions neguitoses de *Salutation Paysanne*: ell tampoc podria escriure en aquell francès acadèmic fixat en el segle XVII, quin triomf històric res tenia a vore amb el seu recò suís, sino amb el francès qu'els seus coterranis camperols, parlaven.

Aqueix mateix sentiment es dona també a

dins de la nostra nació. I quan un rossellonès com Josep Sebastià Pons, demana el dret a emprar les seues variants no barcelonines, es Tomàs Garcés qui en una carta oberta li diu: "¿Us plau de defugir els barcelonismes? I bé, això no us allunya de nosaltres. ¿Ens aporteu el tresor dialectal del Rosselló, el lèxic tendre i acolorit que potser el nostre destí divers ha preservat de les pitjors matures? ¿Ben haja!

Els valencians doncs, també podem contribuir a aqueix enriquiment de matissos. Però l'estima per el nostre dialecte no ens deu fer caure en un particularisme excelsiu que llance a perdre la nova renaixensa. Per damunt de l'amor al recò de mon on varem néixer hem de posar la nostra fe i el nostre entusiasme en totes aquelles manifestacions de l'ànima nacional que igual se troben a Valencia, que a Catalunya i les Mallorques, complementant-se.

Sempre autònomes dins de les terres històriques del Regne, hem de sentir-nos tanmateix, compatriòtes de tots els que parlen qualsevol dels dialectes de la nostra llengua.

El retret de barcelonisme fet a la llengua literària del Principat pels escriptors de les altres regions nacionals es ço que jo apellava l'altre dia localisme barceloní.

Però una justícia elemental hem fa tractar de explicar-me aquest fet. Ja ha tractat de fer-ho front a Revest, Eduard Martínez Ferrando des de *Taula*, negant tal *pecat*. Jo, que arribe ara, més per instint que per coneixement al valencianisme actiu, haig de bus-

car altres motius més superficials, per tant més al meu abast.

Quan a començos del segle present es decidiren els catalans a forjar-se un instrument apte per a tota mena d'especulacions espirituals s'hi trobaren tot sols, havent mort ja l'impuls renaixentista a les nostres terres. Per això mateix s'hagueren de limitar a llur propi esforç i la fixació de la llengua literaria s'hi feu a base del català de Catalunya, i més concretament de Barcelona i ses alentorns, es a dir allà on eren la major quantitat d'escriptors junt amb la gran massa de lectors.

Tot el pes de la defensa del nostre idioma va caure sobre d'ells; just es doncs, que els perdonem si ara miren amb un excésu criteri absorbent als petits nuclis que s'inicien de bell nou aci.

No fa molt des d'aquestes mateixes pàgines es planyia un il·lustre filòleg valencià, de que cas de fer-se una Acadèmia de la llengua nostra, s'endurien els catalans la majoria. ¿Hauria res de més just? S'ens vol dir que podem nosaltres presentar com a mèrits en l'hora present?

D'altre no deixa passar ocasió de fer notar ço que ell te per una abusiva absorció: que els catalans apellen *els nostres clàssics* a Jaume Roig, a Ausies March, a Roig de Corella, éssent com son valencians. ¿Hom pot arribar a un localisme més absurd? A aqueix senyor, a qui per altra banda sempre hem de respectar per la seua valenciania acreditada—i als que estiguen temptats a pensar com ell, brindem una venjança ben fina; la d'apellar clàssics nostres a Lull, Montaner i Bernat Metge.

¡Sigam més generosos! I en lloc de perdre les nostres forces en aquests recels mesquins fem perque la nostra llengua adquireixca la dignitat i el respecte a que te dret! El dia que tingam escriptors i lectors en la mateixa proporció que huí els te Catalunya podrem pactar de igual a igual.

Mentres no ho fem aixís sols serem un satèlit del sol català. I així com ens ha donat ja una ortografia—excel·lent, siga dit amb tota sinceritat!—ens imposarà tal volta, una morfologia—cosa menys acceptable—per quina fixació no fa molts mesos propugnava Pompeu Fabra des de les pàgines de *La Revista*.

E. G. N.

Valencia i juny 1930.

*Preguem als subscriptors de fora que no hagen remés el preu de llur abonament, ho fassen quan ans millor, bé per girança postal, be per segells de correu.*

*Preguem als subscriptors de fóra qu'ens envien el import de son abonament abans del 1 d'agost proper, entenent que aquells que no ho fassen es que no desijen que s'els seguixca enviant el periòdic.*

La Direcció advertix que cascun autor respón en absolut del treball que signa.

## ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA

//

En .....  
que viu en lo carrer de .....  
..... número .....  
de ..... se subscriu a  
ACCIÓ VALENCIANA per .....  
pessetes al .....  
..... de ..... de 193 .....

Signatura,

## RELLONGERIA

DE

Vda. de JOAN LLORENS

S. VICENT, 96

RELLONGES DE TOTES CLASSES

COMPOSTURES GARANTIDES

ZENITH

EL SUPER-RELLONGE

## SENEN PONS

SASTRE

PLAÇA

MOLÍ DE LA ROBELLÀ, 3

# Lo que V. pot assolir del Establiment F. GARCÍA MUÑOZ

## Servici inmillorable

en Llibreria Mèdica, Nacional i estrangera.

## Construcció irreprotxable

en el Mobiliari Clínic.

## Material d'alta qualitat

en l'Instrumental quirúrgic.

## Aparells insuperables

en Elèctre-Metxina.

## Condicions de pagament

molt favorables.

## Servei segur i ràpid

en llurs distintes Seccions.

N'oblidge qu'aquesta Casa, per s'organització i per ser una de les primeres d'Espanya, pot donar-li en condicions molt favorables, quant necessite per a sa carrera i per al eixercici professional.

IMSA

MARCA

D'ALTA CALITAT

Establiment F. García Muñoz

C. Hospital, 14 : VALENCIA : Telefón 13475